

OMNIBUSENQUETE 2015

Deelrapport: Samenspraak

Januari 2016

Samenstelling rapport: Mariëlle Bartels, Afdeling JABO/ Onderzoek en Statistiek
In opdracht van: Noortje van zanten, Afdelingshoofd Communicatie

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Onderzoeksverantwoording	7
1.1 Inleiding.....	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Respons.....	7
1.4 Opzet rapport.....	7
2 Alle respondenten	9
2.1 Inleiding.....	9
2.2 Belang samenspraak	9
2.3 Voorgenomen deelname aan samenspraak.....	10
2.4 Bekendheid en belang ondersteuning bij eigen initiatief.	11
3 Deelnemers aan een samenspraakproces	13
3.1 Deelname aan samenspraak.....	13
3.2 Redenen om aan samenspraak deel te nemen.....	14
3.3 Onderwerpen samenspraak	14
3.4 Fase samenspraak	15
3.5 Ruimte binnen het samenspraakproces	16
3.6 Communicatie over het samenspraakproces	16
3.7 Oordeel over het informeren tijdens het samenspraakproces.....	17
3.8 Oordeel over de bij samenspraakproces betrokken medewerkers	18
3.9 Oordeel over het resultaat van het samenspraakproces.....	18
3.10 Algemeen oordeel over het samenspraakproces	19
Bijlage 1: Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid.....	21
Bijlage 2: Populatie, steekproef en respons.....	23
Bijlage 3: Selectie van de vragen uit de omnibusenquête 2015 m.b.t. samenspraak	25
Bijlage 4: Resultaten in tabelvorm	31

Samenvatting

Alle respondenten

De vragen over 'samenspraak' zijn onder 4000 personen van 18 jaar en ouder uitgezet. 1.140 personen hebben één of meer vragen over het onderwerp 'samenspraak' beantwoord: een respons van 29%.

Aan alle respondenten zijn vragen gesteld over het belang van samenspraak, de bereidheid om deel te nemen aan samenspraak, en de bekendheid van ondersteuning door de gemeente bij initiatieven van inwoners.

- 81% vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat de gemeente hen door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten;
- 81% geeft aan in min of meerdere mate te zullen gaan deelnemen aan samenspraak als zij daarvoor de mogelijkheid zouden krijgen;
- 52% is bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij initiatieven van inwoners voor verbeteringen in de eigen (woon)omgeving of in de hele stad;
- 79% vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat de gemeente ondersteuning biedt bij dergelijke initiatieven.

Respondenten die aan samenspraak hebben deel genomen

Van de respondenten heeft 11% (132 respondenten) in het afgelopen jaar deelgenomen aan samenspraak.

De twee belangrijkste redenen om niet deel te nemen zijn 'er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had' en 'ik had het te druk, genoemd door respectievelijk 27% en 26% van de respondenten die niet aan samenspraak hebben deelgenomen.

Aan deze respondenten die in het afgelopen jaar hebben deelgenomen aan samenspraak zijn vragen gesteld over de fase waarin het samenspraakproces zich bevond, het onderwerp van het samenspraakproces, de reden om deel te nemen, de ruimte binnen het samenspraakproces, de communicatie rond het samenspraakproces, en de betrokken medewerkers. Tenslotte is een overall rapportcijfer gevraagd.

- voor 55% was 'het meepraten over het te voeren beleid/ het project / mijn voorkeur te kunnen inbrengen' de belangrijkste reden om aan het samenspraakproces; voor 28% was de belangrijkste reden 'het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid / het project;
- 82% heeft deelgenomen aan een samenspraakproces over plannen in de woonomgeving. De belangrijkste onderwerpen waren groenvoorzieningen (50%) en infrastructuur (36%);
- 88% was op de hoogte van de fase waarin het samenspraakproces zich bevond;
- voor 89% was het duidelijk welke ruimte men had binnen het samenspraakproces: meepraten 50% en informeren 32%;
- 52% was tevreden over de wijze waarop men door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden is van het samenspraakproces;
- 26% tot 40% beoordeelt de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers op verschillende aspecten met goed of zeer goed. Daarbij scoort 'deskundigheid' het hoogst (40%). Een groot aandeel (36% tot 43%) heeft de verschillende aspecten met 'neutraal' beoordeeld;

- 41% is tevreden met het resultaat van het samenspraakproces, 36% is ontevreden en 23% heeft daar geen mening over;
- 47% is tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat van het samenspraakproces heeft teruggekoppeld, 35% is ontevreden en 18% heeft daar geen mening over;
- de gemiddelde waardering voor het samenspraakproces is een 5,8. 60% heeft het samenspraakproces met een voldoende beoordeeld, 36% met een onvoldoende en 4% heeft geen oordeel gegeven.

1 Onderzoeksverantwoording

1.1 Inleiding

In september en oktober 2015 is in Zoetermeer de jaarlijkse omnibusenquête gehouden. In deze enquête worden over uiteenlopende onderwerpen vragen gesteld aan inwoners van Zoetermeer. Eén van de onderwerpen in de omnibusenquête is 'samenspraak'.

1.2 Doelstelling

Doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in:

- hoe belangrijk inwoners van Zoetermeer samenspraak vinden;
- de bereidheid om deel te nemen aan een samenspraakproces;
- de bekendheid en het belang van ondersteuning door de gemeente bij maatschappelijke initiatieven;
- de deelname aan samenspraakproces(sen) in het afgelopen jaar;
- het soort samenspraakproces waaraan men heeft deelgenomen;
- het onderwerp van het samenspraakproces;
- de fase waarin het samenspraakproces zich bevond;
- de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces;
- de ruimte die men kreeg binnen het samenspraakproces;
- de communicatie over het samenspraakproces;
- de waardering van de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers;
- de tevredenheid met het resultaat van het samenspraakproces.

1.3 Respons

Voor de omnibusenquête 2015 zijn drie niet overlappende steekproeven getrokken uit het bevolkingsbestand van de gemeente Zoetermeer van 4000 inwoners van 18 jaar en ouder. Deze waren op 20 juli 2015 allen in Zoetermeer woonachtig en op die datum 18 jaar of ouder.

Voor deze personen geldt bovendien dat zij op dat moment niet woonachtig waren in een 'bijzonder woongebouw' (zoals verzorgingshuis, gevangenis of gezinsvervangend tehuis) of in een woonwagen.

De respons op de enquête met het onderwerp 'samenspraak' bedraagt 1.140 personen. Deze personen hebben bij het onderwerp 'samenspraak' één of meer vragen beantwoord. De respons bedraagt daarmee 29%.

1.4 Opzet rapport

In de hoofdstukken 2 en 3 worden de resultaten gepresenteerd.

In bijlage 1 staat uitleg over de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid rondom de onderzoeksuitkomsten. Bijlage 2 bevat staat een overzicht van de verdeling van de bevolking, de steekproef en de respons naar leeftijd en geslacht.

Bijlage 3 bevat de vragen die zijn gesteld in het onderzoek over het onderwerp 'samenspraak'. In bijlage 4 zijn de resultaten van de vragen in tabelvorm opgenomen.

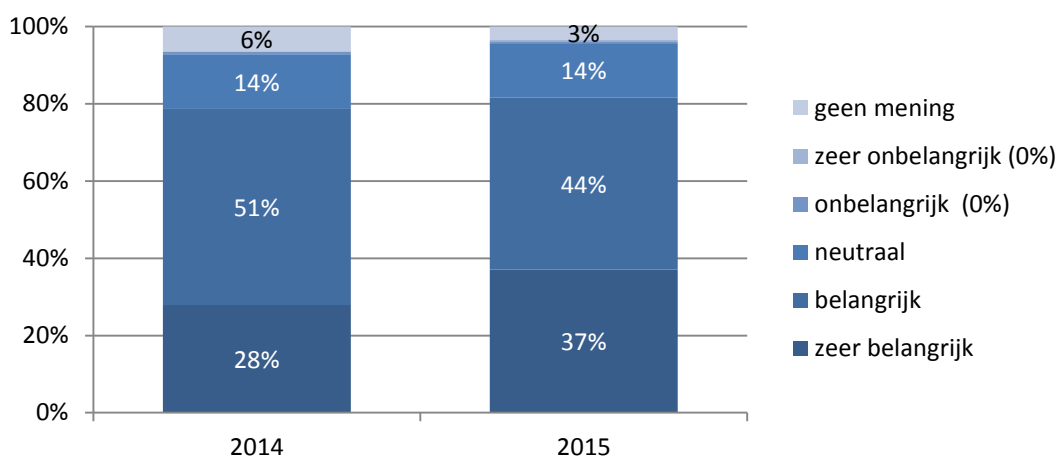
2 Alle respondenten

2.1 Inleiding

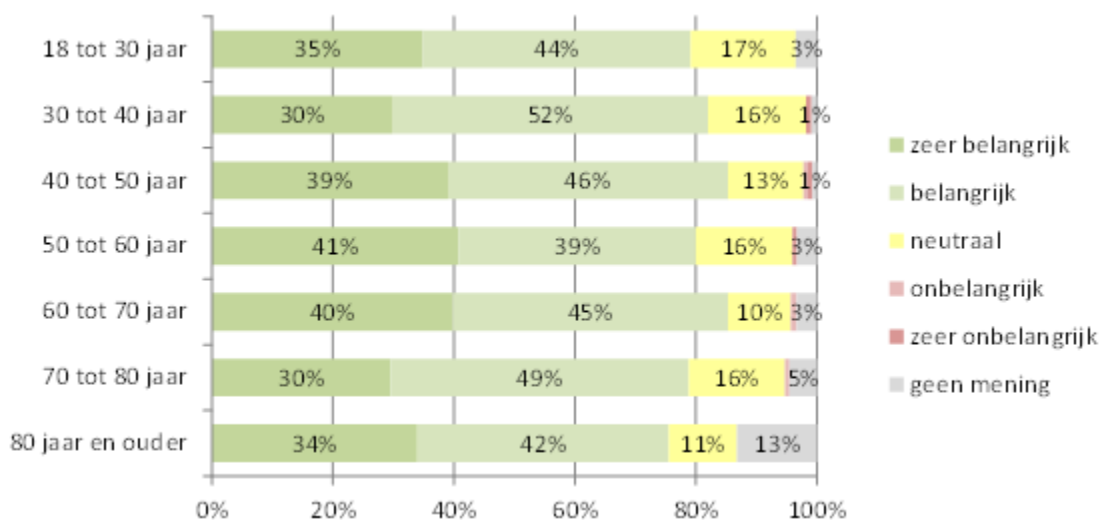
De gemeente Zoetermeer betreft inwoners bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten. Ook kunnen bewoners op eigen initiatief de gemeente betrekken bij onderwerpen. Beide zijn vormen van Samenspraak. In dit hoofdstuk worden de resultaten weergegeven van de vragen die aan alle respondenten zijn gesteld over samenspraak, ongeacht of men in het afgelopen jaar aan een samenspraakproces heeft deelgenomen.

2.2 Belang samenspraak

Vraag: Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten? In 2015 ingevuld door 1134 van de 1140 respondenten.

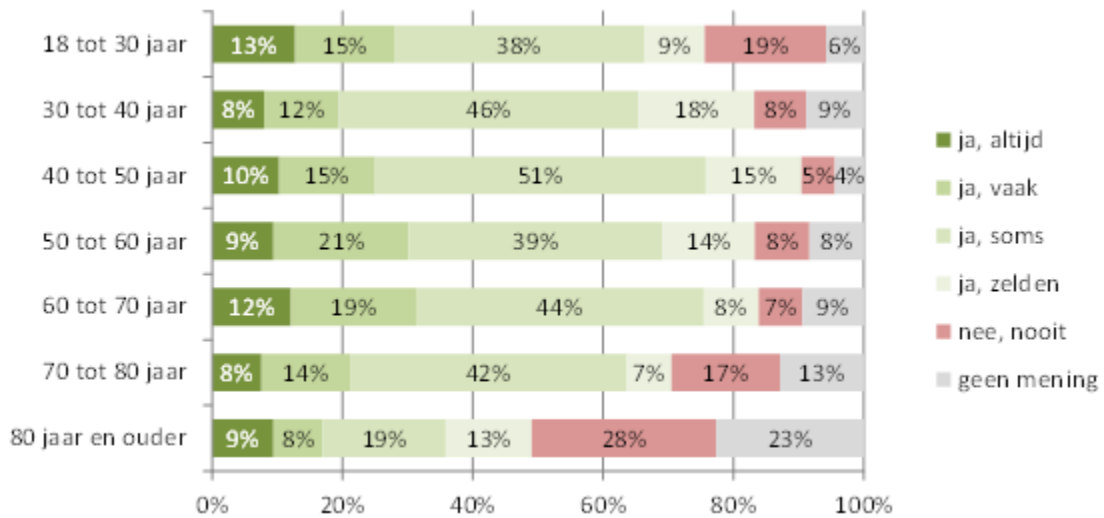
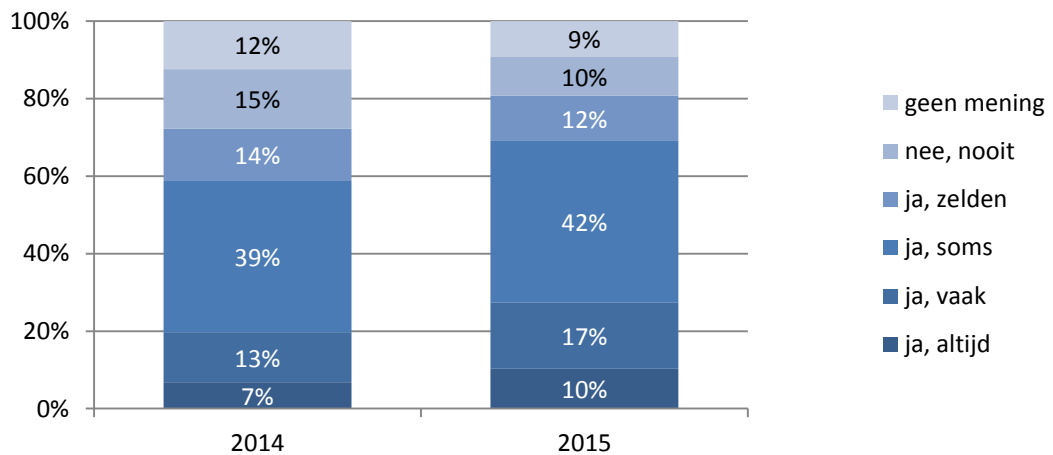
Van de respondenten geeft 81% aan het belangrijk of zeer belangrijk te vinden dat de gemeente hen door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten. Dit is ongeveer hetzelfde (niet significant hoger) als in 2014 (79%). Wel is het percentage respondenten dat het zeer belangrijk vindt significant hoger: 37% ten opzichte van 28%.

De verschillen in leeftijdsklassen zijn niet groot. Alleen respondenten van 80 jaar en ouder vinden samenspraak minder belangrijk en hebben significant vaker 'geen mening' ingevuld.

2.3 Voorgenomen deelname aan samenspraak

Vraag: Als u de mogelijkheid krijgt om aan samenspraak deel te nemen, zou u daar dan gebruik van maken? *Ingevuld door 1135 van de 1140 respondenten. De score per leeftijdsgroep is ingevuld door 1093 respondenten; 47 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.*

In totaal zegt 81% aan samenspraak te zullen gaan deelnemen als zij daarvoor de mogelijkheid krijgen. Dit is een significante stijging ten opzichte van 2014 (73%). De grootste groep geeft aan soms te zullen gaan deelnemen (42%). Op de tweede plaats komt 'vaak' met 17%.

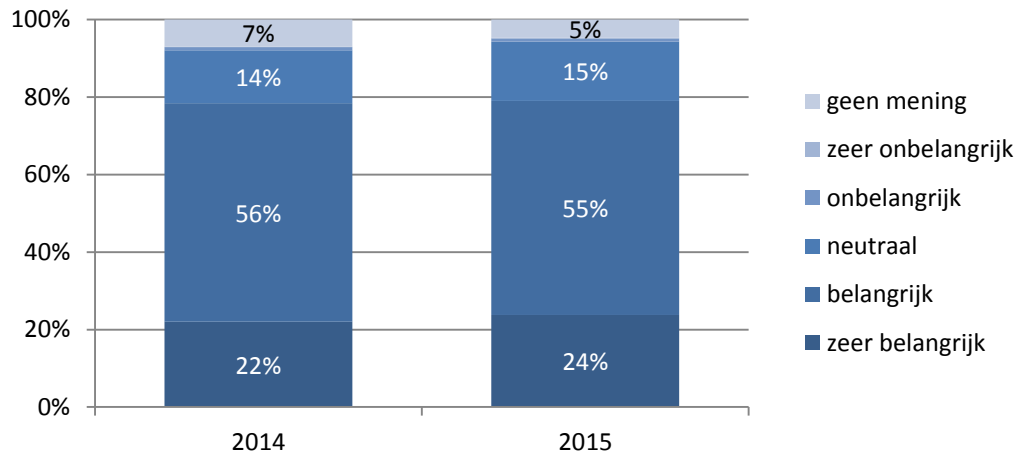
Het percentage respondenten dat aangeeft deel te zullen gaan nemen aan samenspraak lijkt hoogst bij respondenten in de leeftijd van 40 tot 50 jaar (91%), maar is niet significant hoger dan bij in de leeftijdsklassen van 30 tot 40 jaar, 50 tot 50 jaar en 60 tot 70 jaar: 83% á 84%.

Het percentage respondenten dat aangeeft te zullen gaan deelnemen is significant lager bij respondenten van 70 tot 80 (71%) jaar en 80 jaar en ouder (49%).

2.4 Bekendheid en belang ondersteuning bij eigen initiatief.

52% is bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij initiatieven van inwoners voor verbeteringen in de eigen (woon)omgeving of in de hele stad.

Vraag: Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners ondersteunt bij dergelijke initiatieven? *Ingevuld door 1135 van de 1140 respondenten.*

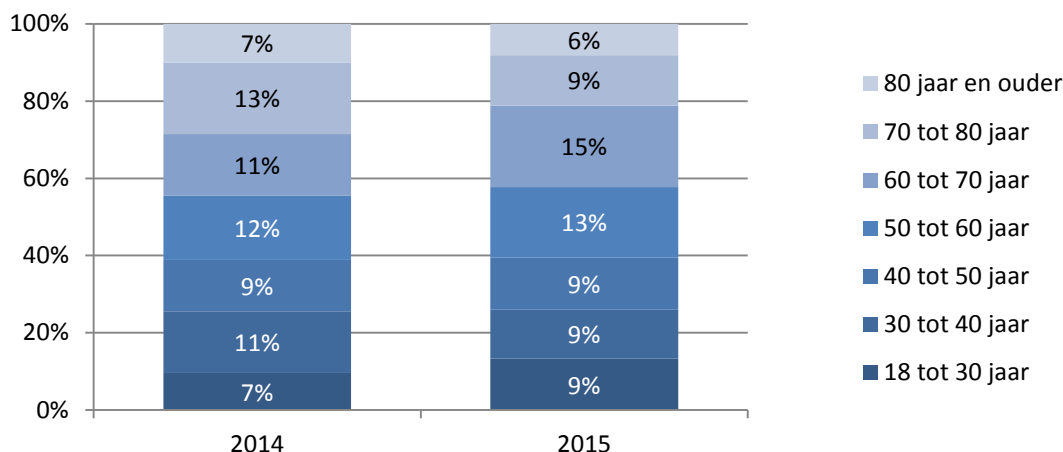

79% vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat de gemeente ondersteuning biedt bij dergelijke initiatieven; 56% vindt dit belangrijk en 22% vindt dit zeer belangrijk. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014 (78%).

3 Deelnemers aan een samenspraakproces

3.1 Deelname aan samenspraak

Vraag: Heeft u in de afgelopen twaalf maanden deelgenomen aan een samenspraakproces met de gemeente? Respondenten die 'ja' hebben geantwoord, verdeeld naar leeftijdsklassen. In 2015 ingevuld door 125 respondenten (7 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld).

Van de respondenten heeft 11% (132 respondenten) in het afgelopen jaar deelgenomen aan een samenspraakproces van/met de gemeente, ongeveer hetzelfde percentage als in 2014 (12%).

Respondenten in de leeftijdsklasse, '80 jaar en ouder' hebben in 2015 minder dan gemiddeld deelgenomen aan een samenspraakproces.

Van de respondenten die deelgenomen hebben aan een samenspraakproces heeft 92% deelgenomen op uitnodiging van de gemeente en heeft 12% de gemeente uitgenodigd om deel te nemen. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014¹. Bij deze vraag kon men meer antwoorden aankruisen.

Vraag: Kunt u de belangrijkste reden geven waarom u in de afgelopen twaalf maanden niet aan samenspraak heeft deelgenomen? Ingevuld door 957 van de 1003 respondenten hebben aangegeven in de afgelopen 12 maanden niet aan samenspraak te hebben deelgenomen. Voor de bij 'anders namelijk' genoemde redenen zie bijlage 4, vraag 105.

¹ Met 95% betrouwbaarheid kan gesteld worden dat de percentages significant afwijken.

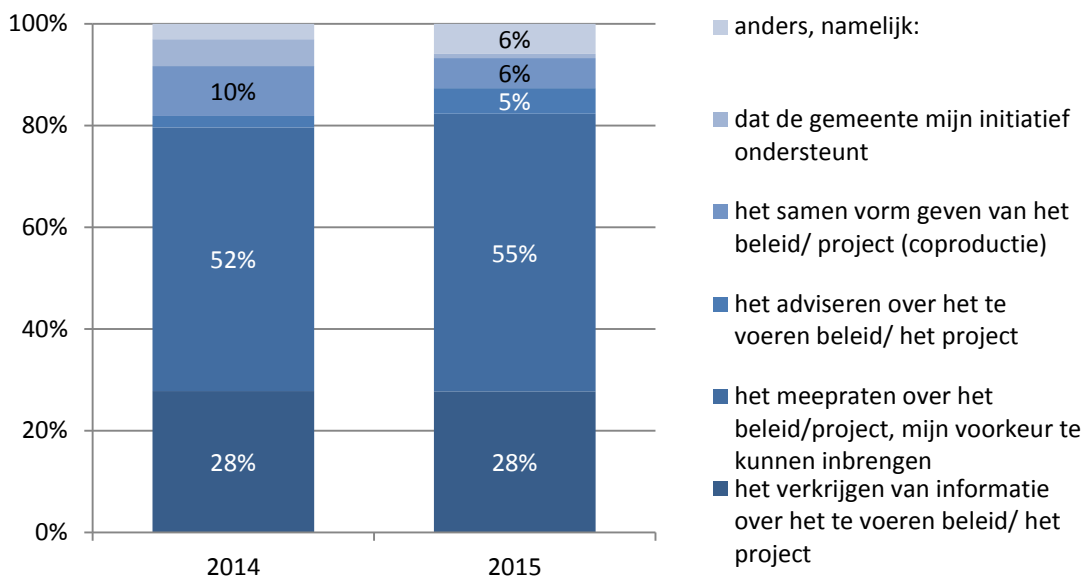
De twee belangrijkste redenen om niet deel te nemen zijn 'er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had' en 'ik had het te druk, respectievelijk door 27% en 26% van de respondenten genoemd. 'Ik had er geen belang bij', 'ik had daar geen interesse voor' en 'het beleid ligt toch al vast wordt door respectievelijk 11%, 13% en 13% genoemd. 10% heeft een andere reden aangegeven. Een veel genoemd reden is 'het niet op de hoogte zijn, er niet van weten, onbekendheid. Verder wordt leeftijd of ziekte, het net verhuisd zijn en het veel niet thuis zijn meer keren als reden genoemd.

3.2 Redenen om aan samenspraak deel te nemen

Vraag: Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraak-proces?

Meer antwoorden per respondenten mogelijk. Ingevuld door 119 van de 132 respondenten.

Voor de bij 'anders, namelijk:' genoemde redenen, zie bijlage 4, vraag 90.

De door het hoogste percentage respondenten genoemde reden om deel te nemen aan het samenspraakproces is 'het meepraten over het te voeren beleid/het project, mijn voorkeur te kunnen inbrengen'; door meer dan de helft van de respondenten aangegeven. Op de tweede plaats komt 'het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid/het project, door 28% genoemd. De overige redenen scoren beduidend lager. De percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2014.

3.3 Onderwerpen samenspraak

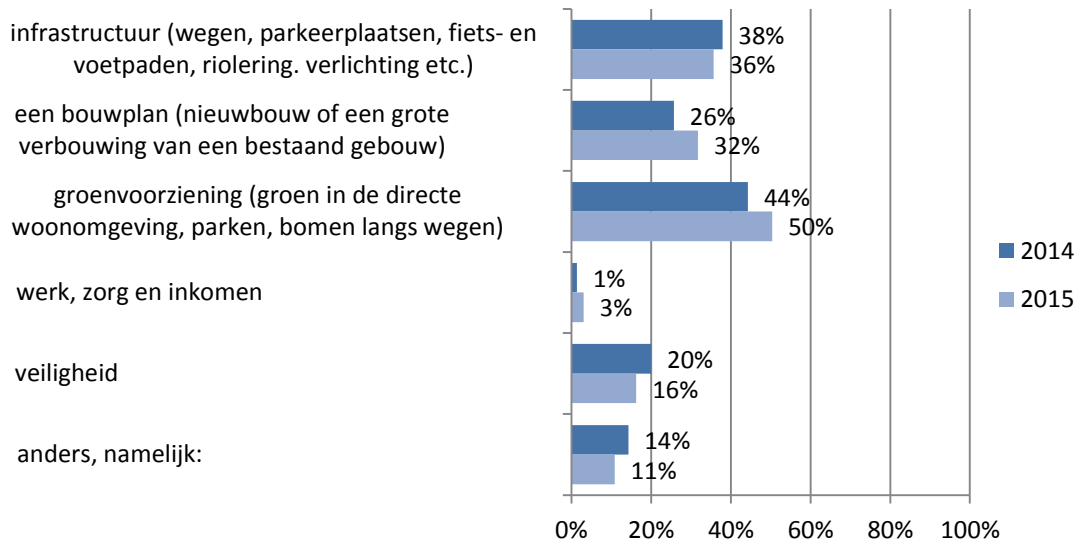
Bij 82% ging het om samenspraak over een plan in de directe woonomgeving of wijk. Bij 4% betrof het een plan voor de hele stad en 15% heeft 'anders, namelijk' aangekruist. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014². Voor een overzicht van de bij 'anders, namelijk' genoemde antwoorden, zie bijlage 4, vraag 88. Opvallend is het onderwerp 'platanen' 7 keer wordt genoemd. De open antwoorden kunnen niet zondermeer aan één van de genoemde schaalniveaus toegevoegd worden.

² Er kan niet met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de percentages significant afwijken van 2014.

Vraag: Wat was het onderwerp?

Meer antwoorden per respondent mogelijk. Door 129 van de 132 respondenten ingevuld.

Deze 129 respondenten hebben intotaal 191 onderwerpen aangegeven.

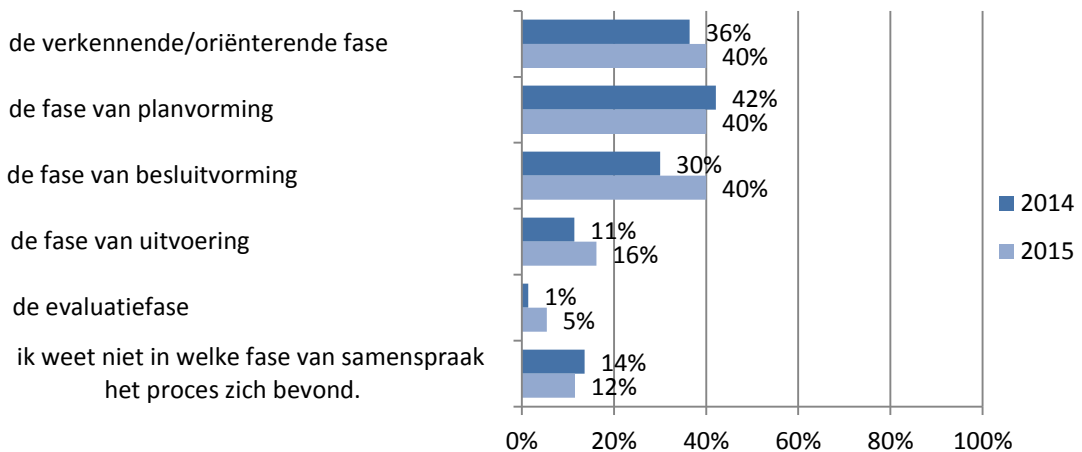

Het grootste percentage respondenten (50%) was betrokken bij een samenspraakproces over een groenvoorziening. Op de tweede plaats komt infrastructuur (36%), op de derde plaats een bouwplan (32%) en op de vierde plaats veiligheid (16%). Deze percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2014². Van de respondenten heeft 14% 'anders, namelijk:' aangekruist.

3.4 Fase samenspraak

Vraag: In welke fase(n) bevond het samenspraakproces zich?

Meer antwoorden per respondenten mogelijk. Ingevuld door 130 van de 132 respondenten.

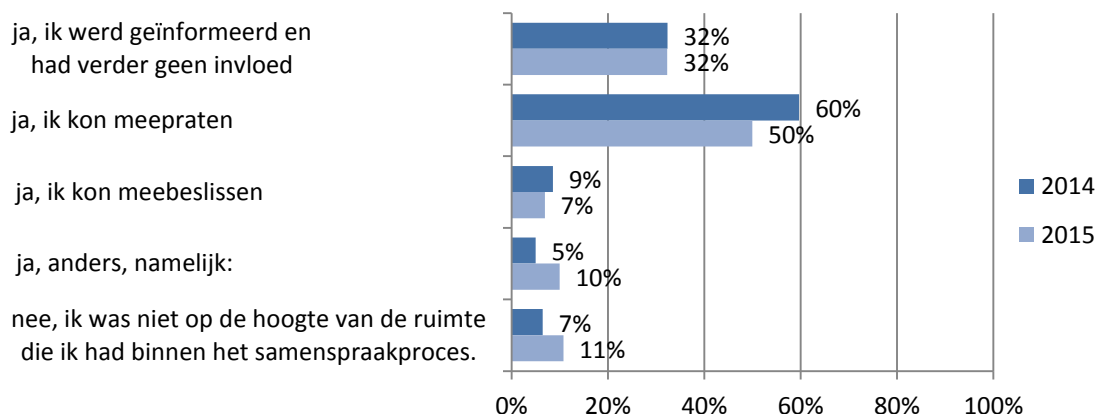

Van de respondenten wist 88% in welke fase het samenspraakproces zich bevond. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014 (86%). Een even grote percentage bevond zich in de verkennende fase, de fase van planvorming en/of de fase van besluitvorming: alle drie 40%. De percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2015³. Per respondent konden meer antwoorden worden aangekruist. De reden hiervan is dat een respondent bij de samenspraak van meer dan één procesfase betrokken kan zijn.

³ Er kan niet met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de percentages significant afwijken van 2014.

3.5 Ruimte binnen het samenspraakproces

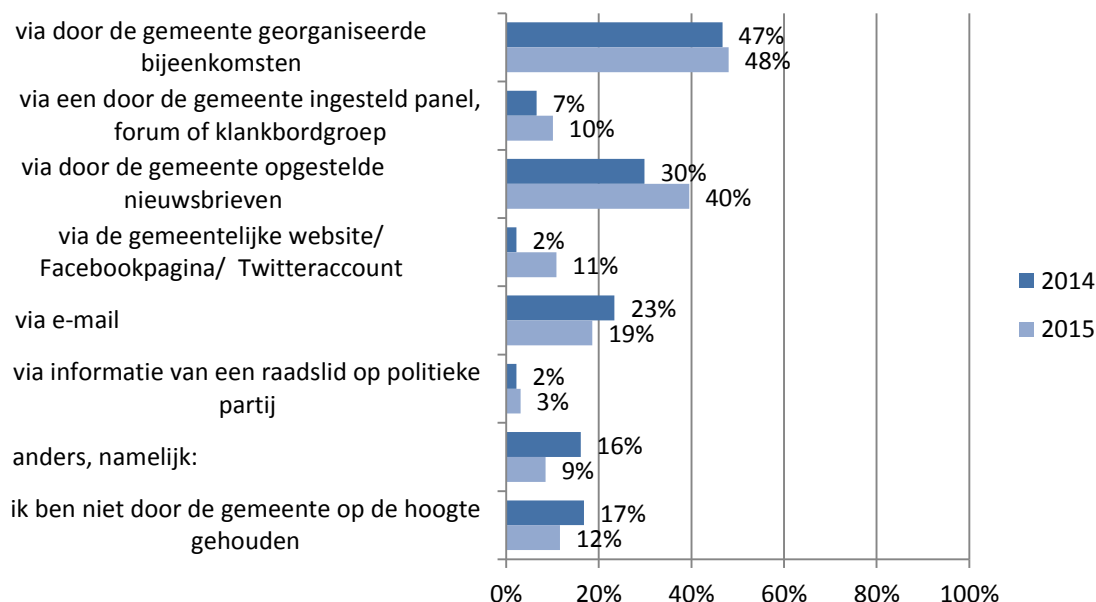
Vraag: Was het voor u duidelijk welke ruimte u had binnen het samenspraakproces?
*Ingevuld door 130 van de 132 respondenten. Meer antwoorden per respondent mogelijk.
 Voor een overzicht van de bij 'anders, namelijk:' gegeven antwoorden zie bijlage 4 vraag 91.*

Voor 89% was het duidelijk welke ruimte men had binnen het samenspraakproces. 50% gaf aan dat de samenspraak uit meepraten bestond. Op de tweede plaats komt informeren (32%). De percentages zijn ongeveer gelijk⁴ aan 2014.

3.6 Communicatie over het samenspraakproces

Vraag: Op welke wijze bent u door de gemeente op de hoogte gehouden bij het samenspraakproces?
*Beantwoord door 129 van de 132 respondenten. Meer antwoorden per respondent mogelijk.
 Voor een overzicht van de bij 'anders, namelijk' genoemde wijzen, zie bijlage 4, vraag 93.*

Het hoogste percentage respondenten (48%) is 'Via door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten' op de hoogte gehouden van het samenspraakproces. Op de tweede plaats

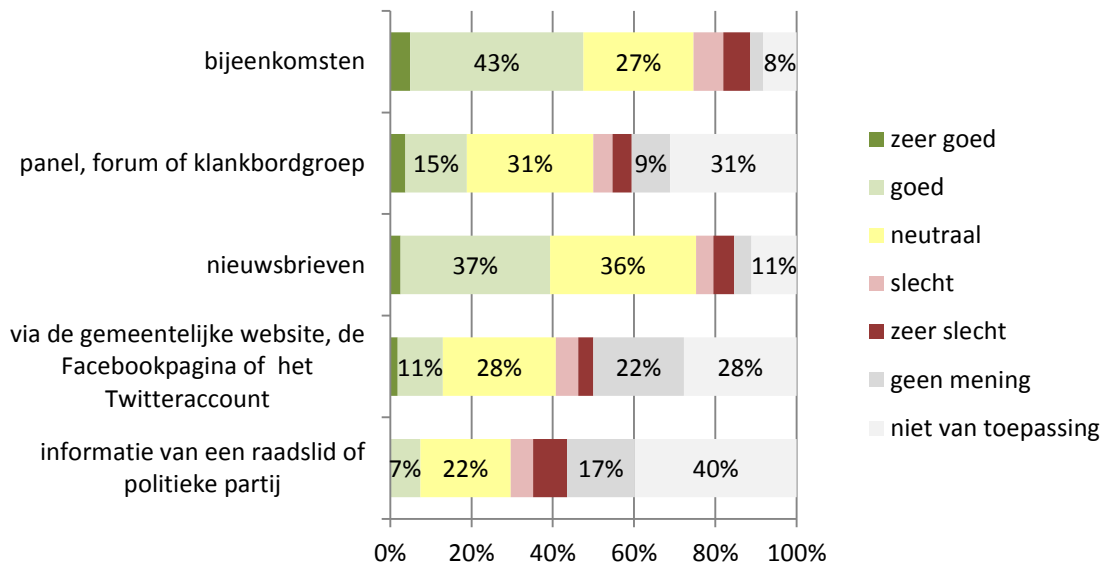
⁴ Er kan niet met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de percentages significant afwijken van 2014, zelfs niet de 60% - 50% bij 'ja, ik kon meepraten'.

komt 'door de gemeente opgestelde nieuwsbrieven; door 40% genoemd, en op de derde plaats e-mail, met 19%. De percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2014⁵.

3.7 Oordeel over het informeren tijdens het samenspraakproces

Vraag: Hoe beoordeelt u de in de vorige vraag genoemde manieren waarop de gemeente inwoners op de hoogte houdt van het samenspraakproces?

Deze vraag is door tussen de 73 en 112 respondenten ingevuld. Zie bijlage 4 vraag 94.

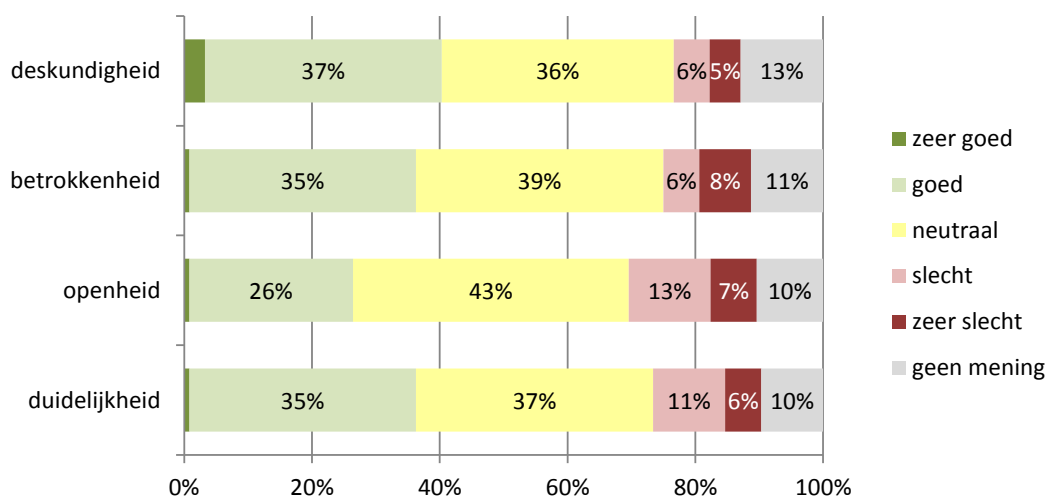
Bijeenkomsten en nieuwsbrieven zijn de meest gebruikte/ beoordeelde informatiemiddelen: door respectievelijk 92% en 89% van de respondenten die aan samenspraak hebben deelgenomen beoordeeld. Deze informatiemiddelen zijn ook het meest met goed of zeer goed beoordeeld (respectievelijk door 48% en 39%). De overige informatiemiddelen zijn beduidend minder vaak gebruikt/ beoordeeld: door 60% tot 72%. Deze informatiemiddelen worden ook minder met goed of zeer goed beoordeeld.

52% is tevreden over de wijze waarop men door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden is van het samenspraakproces. 30% is ontevreden en 17% heeft hierover geen mening. Dit is ongeveer hetzelfde als in 2014. Voor een overzicht van de gegeven toelichtingen, zie bijlage 4, vraag 95.

⁵ Er kan niet met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de percentages significant afwijken van 2014.

3.8 Oordeel over de bij samenspraakproces betrokken medewerkers

Vraag: Hoe beoordeelt u de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers van de gemeente? Door 124 van de 132 respondenten ingevuld.

Tussen de 26% en 40% beoordeelt de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers op de verschillende aspecten, met goed of zeer goed. Deskundigheid, betrokkenheid en duidelijkheid scoren ongeveer hetzelfde. Openheid scoort significant minder dan deskundigheid, maar niet significant minder dan betrokkenheid en duidelijkheid. De verschillende aspecten worden door een relatief groot aandeel van de respondenten met neutraal beoordeeld: variërend van 36% tot 43%.

3.9 Oordeel over het resultaat van het samenspraakproces

Van de respondenten is 41% tevreden met het resultaat van het samenspraakproces en 36% is ontevreden. De percentages zijn ongeveer hetzelfde als in 2014⁶. 23% heeft geen mening ingevuld. Dit is percentage is significant lager dan in 2014 (34%).

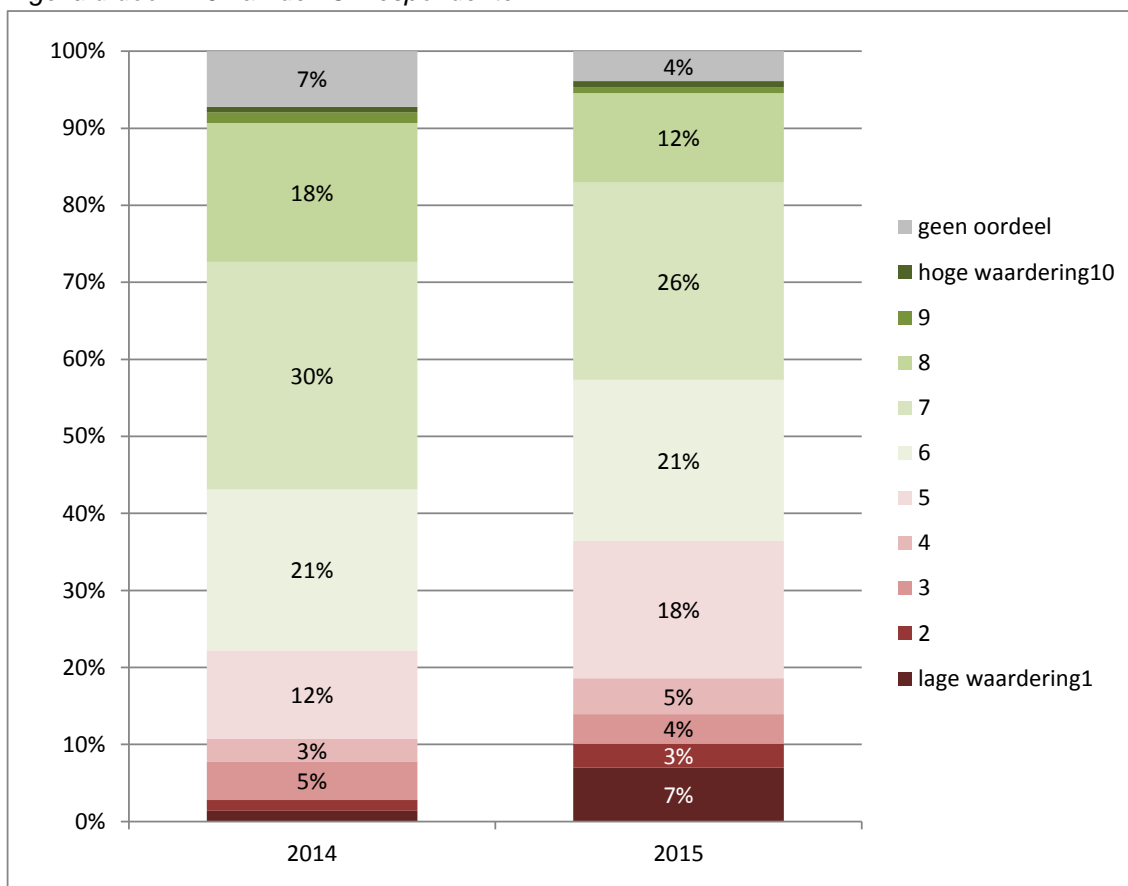
47% is tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat van het samenspraakproces heeft teruggekoppeld, 35% is ontevreden en 18% heeft daar geen mening over. Deze cijfers zijn ongeveer hetzelfde als in 2014⁶. Voor de gegeven toelichtingen zie bijlage 4, vraag 101.

⁶ Er kan niet met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de percentages significant afwijken van 2014.

3.10 Algemeen oordeel over het samenspraakproces

Vraag: Welk rapportcijfer zou u het samenspraakproces in het algemeen geven?

Ingevuld door 129 van de 132 respondenten.

Het samenspraakproces wordt door de respondenten gemiddeld met een 5,8 gewaardeerd. Dit is lager dan in 2014 (6,3)⁷.

Het vaakst toegekende cijfer is een 7, door 26% gegeven (was 30% in 2014).

Van de respondenten heeft 60% het samenspraakproces met een voldoende beoordeeld (was 71% in 2014), 36% met een onvoldoende (22% in 2014) en heeft 4% heeft geen oordeel gegeven (7% in 2014).

Er is sprake van een significante stijging van het percentage respondenten dat rapportcijfer 1 heeft gegeven: van 1% (2 respondenten) naar 7% (9 respondenten). De overige verschillen tussen 2014 en 2015 zijn niet significant.

Van de 9 respondenten die het rapportcijfer 1 hebben gegeven was het onderwerp van samenspraak in 5 gevallen 'groenvoorziening, groenvoorziening langs de weg, bomen. In 2014 was dat nul keer het geval.

3.11 Tips voor samenspraak

In totaal zijn 32 tips gegeven. De tips zijn zeer divers van aard. Tips die vaker terug komen is beter naar de inwoners luisteren, een tijdsplanning afspreken en die nakomen, mensen in de buurt beter op de hoogte stellen en op de hoogte houden van plannen in hun woonomgeving.

⁷ Er kan met een betrouwbaarheid van 95% gesteld worden dat de percentages significant afwijken van 2014.

Bijlage 1: Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De in dit verslag opgenomen uitkomsten hebben maximaal betrekking op de 1.140 respondenten uit de omnibusenquête die vragen hebben ingevuld over 'samenspraak' of op bepaalde categorieën daarvan. Over de 'werkelijkheid', dat wil zeggen de situatie in de totale populatie van Zoetermeerse 18 plussers kunnen alleen uitspraken worden gedaan in de vorm van punt- of intervallschattingen.

Wanneer in de respons bijvoorbeeld 40% een bepaald gedrag vertoont, wordt aangenomen dat dit in de populatie ook 40% zal zijn. Een dergelijke puntschatting van een percentage zal bijna altijd in meer of mindere mate van de werkelijkheid afwijken.

De kans op een verkeerde schatting kan aanzienlijk worden teruggebracht door de werkelijkheid te schatten in de vorm van intervallen (intervallschattingen). Het is daarbij mogelijk, met behulp van statistische formules, de grootte van een interval zodanig rond de enquête-uitkomst te kiezen dat met een bepaalde mate van zekerheid (veelal 'betrouwbaarheid' genoemd) kan worden aangenomen dat het werkelijke percentage zich binnen dat interval bevindt.

Enkele voorbeelden ter verduidelijking:

- stel dat van alle 1.140 respondenten 30% opvatting A heeft. In werkelijkheid (dus in de totale populatie van Zoetermeesters van 18 jaar en ouder) zal dit percentage dan met 95% zekerheid liggen tussen 27,3% en de 32,7%.
- Stel dat van alle respondenten er 50 gedrag x vertonen. Als van deze 50 personen 60% vrouw is dan kan met 95% zekerheid gesteld worden dat van alle Zoetermeerse 18 plussers die gedrag x vertonen tussen de 46,4 en 73,6% vrouw is.

Tabel 1. Procentpunten waarmee de werkelijke percentages (dus die in de populatie) maximaal kunnen afwijken van die in de respons. (Bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%).

Aantal respondenten	10% of 90%	20% of 80%	30% of 70%	40% of 60%	50%
50	8,3	11,1	12,7	13,6	13,9
100	5,9	7,8	9,0	9,6	9,8
200	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
300	3,4	4,5	5,2	5,5	5,7
400	2,9	3,9	4,5	4,8	4,9
500	2,6	3,5	4,0	4,3	4,4
600	2,4	3,2	3,7	3,9	4,0
700	2,2	3	3,4	3,6	3,7
800	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
900	2,0	2,6	3,0	3,2	3,3
1.000	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1.100	1,8	2,4	2,7	2,9	3,0
1.140	1,7	2,3	2,7	2,8	2,9

Bijlage 2: Populatie, steekproef en respons

In de volgende tabel zijn de Zoetermeerse bevolking, de steekproef en de respons naast elkaar gezet naar de kenmerken leeftijd en geslacht.

Geconcludeerd kan worden dat de drie vergelijkingen enigszins van elkaar afwijken.

In grote lijnen zijn de inwoners tot 50 jaar ondervertegenwoordigd, de inwoners van 50 jaar en ouder zijn oververtegenwoordigd.

Geslacht en leeftijd	Bevolking	Steekproef	Respons
Man 18 tot 30 jaar	9,5%	10,0%	3,4%
Vrouw 18 tot 30 jaar	9,2%	8,7%	4,4%
Man 30 tot 40 jaar	7,5%	7,7%	5,1%
Vrouw 30 tot 40 jaar	7,8%	7,3%	5,3%
Man 40-50 jaar	8,2%	7,3%	4,9%
Vrouw 40-50 jaar	9,2%	9,2%	7,7%
Man 50-60 jaar	9,3%	9,9%	11,0%
Vrouw 50-60 jaar	10,2%	10,7%	14,1%
Man 60-69 jaar	8,3%	8,9%	13,9%
Vrouw 60-69 jaar	8,2%	8,7%	13,3%
Man 70-79 jaar	3,7%	3,7%	6,3%
Vrouw 70-79 jaar	4,2%	3,7%	5,9%
Man 80 jaar en ouder	1,6%	1,7%	2,8%
Vrouw 80 jaar en ouder	2,8%	2,9%	1,9%
Totaal	100%	100%	100%
Aantal	97.822	4.000	1.088*

* In totaal hebben 52 van de 1.140 respondenten hun leeftijd en/of geslacht niet ingevuld

Bijlage 3: Selectie van de vragen uit de omnibusenquête 2015 m.b.t. samenspraak

SAMENSPRAAK

De gemeente Zoetermeer betreft inwoners bij de voorbereiding, besluitvorming of uitvoering van beleid en projecten.

Ook kunnen bewoners op eigen initiatief de gemeente betrekken bij onderwerpen. Dit wordt samenspraak genoemd.

58. **Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners betreft bij de voorbereiding, besluitvorming of uitvoering van beleid en projecten?**
- 1. zeer belangrijk
 - 2. belangrijk
 - 3. neutraal
 - 4. onbelangrijk
 - 5. zeer onbelangrijk
 - 6. geen mening
59. **Als u de mogelijkheid krijgt om aan samenspraak deel te nemen (bijvoorbeeld over een plan in uw woonomgeving of beleid dat alle Zoetermeeders betreft), zou u daar dan gebruik van maken?**
- 1. ja, altijd
 - 2. ja, vaak
 - 3. ja, soms
 - 4. ja, zelden
 - 5. nee, nooit
 - 6. geen mening
60. **Bent u bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij uw initiatieven voor verbeteringen in de eigen (woon)omgeving of in de hele stad?**
- 1. ja
 - 2. nee
61. **Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners ondersteunt bij dergelijke initiatieven?**
- 1. zeer belangrijk
 - 2. belangrijk
 - 3. neutraal
 - 4. onbelangrijk
 - 5. zeer onbelangrijk
 - 6. geen mening

62. Heeft u in de afgelopen twaalf maanden deelgenomen aan een samenspraakproces met de gemeente?

- 1. ja
- 2. nee → ga naar vraag 77

63. Heeft u deelgenomen op uitnodiging van de gemeente en/of heeft u de gemeente uitgenodigd deel te nemen?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- op uitnodiging van de gemeente
- ik heb de gemeente uitgenodigd deel te nemen

64. Waar ging het over?

Indien u aan meerdere samenspraakprocessen heeft deelgenomen, kunt u zelf één samenspraakproces kiezen en over dit onderwerp de vragen beantwoorden.

- 1. een plan in mijn woonomgeving/wijk
- 2. een plan voor de hele stad
- 3. anders, namelijk:

65. Wat was het onderwerp?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- infrastructuur (wegen, parkeerplaatsen, fietspaden, voetpaden, riolering, verlichting etc.)
- een bouwplan (plan voor een of meer nieuwe gebouwen op een open plek of in plaats van een of meer andere gebouwen, of een grote verbouwing van een bestaand gebouw)
- groenvoorziening (groen in de directe woonomgeving, parken, bomen langs wegen)
- werk, zorg en inkomen
- veiligheid
- anders, namelijk:

66. In welke fase(n) bevond het samenspraakproces zich?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- de verkennende/oriënterende fase
- de fase van planvorming
- de fase van besluitvorming
- de fase van uitvoering
- de evaluatiefase
- ik weet niet in welke fase van samenspraak het proces zich bevond

67. Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces?

- 1. het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid/ het project
- 2. het meepraten over het te voeren beleid/ het project, mijn voorkeur te kunnen inbrengen
- 3. het adviseren over het te voeren beleid/ het project
- 4. het samen vorm geven van het te voeren beleid/ het project (coproductie)
- 5. dat de gemeente mijn initiatief ondersteunt
- 6. anders, namelijk:

68. Was het duidelijk voor u welke ruimte u had binnen het samenspraakproces?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- ja, ik werd geïnformeerd en had verder geen invloed
- ja, ik kon meepraten
- ja, ik kon meebeslissen
- ja, anders, namelijk:

- nee, ik was niet op de hoogte van de hoogte van de ruimte die ik had binnen het samenspraakproces

69. Op welke wijze bent u door de gemeente op de hoogte gehouden bij het samenspraakproces?

LET OP: meer antwoorden mogelijk.

- via door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten
- via een door de gemeente ingesteld panel, forum of klankbordgroep
- via door de gemeente opgestelde nieuwsbrieven
- via door de gemeente op de gemeentelijke website, de Facebookpagina of het Twitteraccount verspreide berichten
- via e-mail
- via informatie van een raadslid of politieke partij
- anders, namelijk:

- ik ben niet door de gemeente op de hoogte gehouden

70. Hoe beoordeelt u de in de vorige vraag genoemde manieren waarop de gemeente inwoners op de hoogte houdt van het samenspraakproces?

	1 zeer goed	2 goed	3 neutraal	4 slecht	5 zeer slecht	6 geen mening	7 niet van toepassing
- bijeenkomsten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- panel, forum of klankbordgroep	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- nieuwsbrieven	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- via de gemeentelijke website, de Facebookpagina of het Twitteraccount verspreide berichten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- informatie van een raadslid of politieke partij	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

71. Bent u tevreden over de wijze waarop u door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden bent tijdens het samenspraakproces?

1. ja
 2. nee
 3. geen mening

Ruimte voor toelichting

72. Hoe beoordeelt u de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers van de gemeente?

	1 zeer goed	2 goed	3 neutraal	4 slecht	5 zeer slecht	6 geen mening
- deskundigheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- betrokkenheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- openheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
- duidelijkheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

73. Bent u tevreden met het resultaat (tot nu toe) van het samenspraakproces?

1. ja
 2. nee
 3. geen mening

Ruimte voor toelichting

74. Bent u tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat (tot nu toe) van het samenspraakproces heeft terug gekoppeld?

- 1. ja
- 2. nee
- 3. geen mening

Ruimte voor toelichting

75. Welk rapportcijfer zou u het samenspraakproces in het algemeen geven?

- lage waardering hoge waardering geen oordeel
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99

Ruimte voor toelichting

76. Ruimte voor tips op het gebied van samenspraak

→ ga naar vraag 78

77. Kunt u de belangrijkste reden geven waarom u in de afgelopen twaalf maanden niet aan samenspraak heeft deelgenomen?

LET OP: de belangrijkste reden, dus slechts één hokje aankruisen.

- 1. er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had
- 2. ik had daar zelf geen belang bij
- 3. ik had daar geen interesse voor
- 4. ik had het te druk / ik had andere prioriteiten
- 5. het beleid ligt volgens mij toch al vast

6. andere reden, namelijk:

Bijlage 4: Resultaten in tabelvorm

Vraag 82: De gemeente Zoetermeer betreft inwoners bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten. Dit wordt samenspraak genoemd. Ook kunnen bewoners op eigen initiatief de gemeente betrekken bij onderwerpen.

Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners door middel van samenspraak betreft bij de voorbereiding, besluitvorming en/of uitvoering van beleid en/of projecten?

	2014		2015		cumulatief%
	aantal	%	aantal	%	
zeer belangrijk	373	27,9	421	37,1	37,1
belangrijk	680	50,8	504	44,4	81,6
Neutraal	188	14,0	161	14,2	95,8
onbelangrijk	11	,8	5	,4	96,2
zeer onbelangrijk	3	,2	4	,4	96,6
geen mening	84	6,3	39	3,4	100,0
totaal	1339	100,0	1134	100,0	
niet ingevuld	4		6		
totaal	1343		1140		

Vraag 82 naar leeftijdsklassen

Door 1092 van de 1139 respondenten uit bovenstaande tabel ingevuld; 47 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

	zeer belangrijk		neutraal	onbelangrijk	zeer onbelangrijk	geen mening	totaal per leeftijdsklasse
18 tot 30	34,9%	44,2%	17,4%	0,0%	0,0%	3,5%	100,0%
30 tot 40	29,7%	52,3%	16,2%	0,0%	0,9%	0,9%	100,0%
40 tot 50	39,0%	46,3%	12,5%	0,7%	0,7%	0,7%	100,0%
50 tot 60	40,7%	39,3%	16,0%	0,0%	0,7%	3,3%	100,0%
60 tot 70	39,8%	45,5%	10,4%	1,0%	0,0%	3,3%	100,0%
70 tot 80	29,5%	49,2%	15,9%	0,8%	0,0%	4,5%	100,0%
80 en ouder	34,0%	41,5%	11,3%	0,0%	0,0%	13,2%	100,0%
totaal per antwoord-categorie	37,0%	44,9%	13,9%	0,5%	0,4%	3,4%	100,0%

Vraag 83: Als u de mogelijkheid krijgt om aan samenspraak deel te nemen (bijvoorbeeld over een plan in een uw woonomgeving of beleid dat alle Zoetermeesters betreft), zou u daar dan gebruik van maken?

	2014		2015		cumulatief %
	aantal	%	aantal	%	
ja, altijd	91	6,8	117	10,3	10,3
ja, vaak	173	12,9	193	17,0	27,3
ja, soms	521	39,0	474	41,8	69,1
ja, zelden	181	13,5	133	11,7	80,8
nee, nooit	204	15,3	113	10,0	90,7
geen mening	166	12,4	105	9,3	100,0
totaal	1336	100,0	1135	100,0	
niet aangekruist	7		5		
totaal	1343		1140		

Vraag 83 naar leeftijdsklasse

Door 1092 van de 1135 respondenten uit bovenstaande tabel ingevuld; 43 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

	ja, altijd	ja, vaak	ja, soms	ja, zelden	nee, nooit	geen mening	totaal per leeftijds klasse
18 tot 30	12,8%	15,1%	38,4%	9,3%	18,6%	5,8%	100,0%
30 tot 40	8,0%	11,5%	46,0%	17,7%	8,0%	8,8%	100,0%
40 tot 50	10,3%	14,7%	50,7%	14,7%	5,1%	4,4%	100,0%
50 tot 60	9,5%	20,7%	38,9%	14,2%	8,4%	8,4%	100,0%
60 tot 70	12,1%	19,2%	44,1%	8,4%	6,7%	9,4%	100,0%
70 tot 80	7,6%	13,6%	42,4%	6,8%	16,7%	12,9%	100,0%
80 en ouder	9,4%	7,5%	18,9%	13,2%	28,3%	22,6%	100,0%
totaal per antwoordcategorie	10,2%	16,7%	41,9%	11,7%	10,3%	9,2%	100,0%

Vraag 84: Bent u bekend met het feit dat de gemeente ondersteuning kan bieden bij uw initiatieven voor verbeteringen in de eigen (woon)omgeving of in de hele stad?

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
ja	693	52,0	583	51,5
nee	640	48,0	549	48,5
totaal	1333	100,0	1132	100,0
niet ingevuld	10		8	
totaal	1343		1140	

Vraag 85: Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente inwoners ondersteunt bij dergelijke initiatieven?

	2014		2015		cumulatief %
	aantal	%	aantal	%	
zeer belangrijk	294	22,0	270	23,8	23,8
belangrijk	752	56,4	627	55,2	79,0
neutraal	182	13,6	174	15,3	94,4
onbelangrijk	11	,8	9	,8	95,2
zeer onbelangrijk	1	,1	2	,2	95,3
geen mening	94	7,0	53	4,7	100,0
totaal	1334	100,0	1135	100,0	
niet ingevuld	9		5		
totaal	1343		1140		

Vraag 86: Heeft u in het afgelopen jaar deelgenomen aan een samenspraakproces met de gemeente?

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
ja	142	10,6	132	11,6
nee	1195	89,4	1003	88,4
totaal	1337	100,0	1135	100,0
niet ingevuld	6		5	11,6
totaal	1343		1140	

Vraag 86: naar leeftijdsklassen

Door 1093 van de 1135 respondenten uit bovenstaande tabel ingevuld; 42 respondenten hebben geen leeftijd ingevuld.

	ja	nee	ja	nee
18 tot 30	6,8%	93,2%	9,3%	90,7%
30 tot 40	11,3%	88,7%	8,8%	91,2%
40 tot 50	9,4%	90,6%	9,4%	90,6%
50 tot 60	11,8%	88,2%	12,8%	87,2%
60 tot 70	11,3%	88,7%	14,7%	85,3%
70 tot 80	13,1%	86,9%	9,2%	90,8%
80 en ouder	7,1%	92,9%	5,7%	94,3%
alle leeftijdsklassen	10,6%	89,4%	11,4%	88,6%

Vraag 87: Heeft u deelgenomen op uitnodiging van de gemeente en/of heeft u de gemeente uitgenodigd deel te nemen? Meer antwoorden per respondent mogelijk.

Ingevuld door 129 van de 132 respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.

	2014		2015	
	aantal	% respondenten	aantal	% respondenten
op uitnodiging van de gemeente	133	95,0%	118	91,5%
ik heb de gemeente uitgenodigd om deel te nemen	9	6,4%	15	11,6%
totaal	142	101,4%	133	103,1%

Vraag 88: Waar ging het over?

Ingevuld door 125 van de 132 respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
een plan in mijn woonomgeving (wijk)	124	89,2	102	81,6
een plan voor de hele stad	5	3,6	5	4,0
anders, namelijk:	10	7,2	18	14,4
totaal	139	100,0	125	100,0
niet aangekruist	3		7	
totaal	142		132	

Vraag 88: anders namelijk:

- Vervanging Platanen Seghwaert en (geplande bouw moskee aan roggeakker (?))
 - Bomenbeleid
 - Buytenweghpark en Snowworld. Bij het bijwonen over de uitbouw van de derde baan van Snowworld, ben ik zeer teleurgesteld door de gemeente, de bewoners worden niet serieus genomen.
 - De bezuinigingen in de gezondheidszorg
 - Groen beleid
 - Kermis op de markt
 - Klacht over geluidsoverlast
 - Meegeholpen met het stemmen
 - Plan over amateurtheaters
 - Platanen in Seghwaert (door 3 respondenten genoemd)
 - Platanen (door 2 respondenten genoemd)
 - Platanen in mijn straat
 - Veiligheid/ woonomgeving
 - Voorziene verhoging belanghebbenden parkeren in mijn wijk, 4x het huidige tarief
-

*Vraag 89: Wat was het onderwerp?
Meer antwoorden per respondent mogelijk:
Ingevuld door 129 van de 132 respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.*

	2014		2015	
	aantal	% respondenten	aantal	% respondenten
- infrastructuur (wegen, parkeerplaatsen, fietspaden, voetpaden, riolering, verlichting etc.)	53	37,9%	46	35,7%
- een bouwplan (plan voor een of meer nieuwe gebouwen op een open plek of in plaats van een of meer andere gebouwen, of een grote verbouwing van een bestaand gebouw)	36	25,7%	41	31,8%
- groenvoorziening (groen in de directe woonomgeving, parken, bomen langs wegen)	62	44,3%	65	50,4%
- werk, zorg en inkomen	2	1,4%	4	3,1%
- veiligheid	28	20,0%	21	16,3%
- anders, namelijk:	20	14,3%	14	10,9%
totaal	196	143,6%	191	148,1%

Vraag 89: anders, namelijk:

- Bomen
- Derde baan Snowworld!
- Hoe en wat voor woning zoeken we.
- Kermis
- Meegeholpen met het stemmen.
- Recreatie
- Rotonde, Kadelaan, Werflaan en Zijdelaan
- Samenvoegingen van amateurtheaters
- Speelgelegenheid in de wijk
- Speelmogelijkheden.
- Verkeersveiligheid
- Voorweg
- Wat de bewoners nog missen in de wijk.
- Wijziging bestemmingsplan Voorweg

*Vraag 90: In welke fase(n) bevond het samenspraakproces zich?
Meer antwoorden per respondent mogelijk.
Ingevuld door 130 van de 132 respondenten die bij vraag 87 'ja' hebben geantwoord.*

	2014		2015	
	aantal	% respondenten	aantal	% respondenten
de verkennende/oriënterende fase	51	36,4%	52	40,0%
de fase van planvorming	59	42,1%	52	40,0%
de fase van besluitvorming	42	30,0%	52	40,0%
de fase van uitvoering	16	11,4%	21	16,2%
de evaluatiefase	2	1,4%	7	5,4%
ik weet niet in welke fase van samenspraak het proces zich bevond.	19	13,6%	15	11,5%
totaal	189	135,0%	199	153,1%

Vraag 91: Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces?
 Ingevuld door 119 van de 132 respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.
 Meer antwoorden per respondent mogelijk.

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
- het verkrijgen van informatie over het te voeren beleid/ het project	37	27,4%	33	27,7
- het meepraten over het te voeren beleid/ het project, mijn voorkeur te kunnen inbrengen	69	51,1%	65	54,6
- het adviseren over het te voeren beleid/ het project	3	2,2%	6	5,0
- het samen vorm geven van het te voeren beleid/ het project (coproductie)	13	9,6%	7	5,9
- dat de gemeente mijn initiatief ondersteunt	7	5,2%	1	,8
- anders, namelijk:	6	4,4%	7	5,9
totaal	135	100,0	119	100,0
niet aangekruist	7	4,9	13	
totaal	142		132	

Vraag 91: Wat was voor u de belangrijkste reden om deel te nemen aan het samenspraakproces?
 Anders, namelijk:

- De beeldvormende en oordeelsvormende vergaderingen van de Commissie Stad over de ongewenste verlenging van de derde baan van SnowWorld.
- Een persoon heeft de VVE vertegenwoordigd.
- Het ervoor zorgen dat een buitensporige verhoging van het tarief van de baan ging.
- Je burgerplicht doen en meehelpen aan de samenleving
- Kennis en ervaring beschikbaar stellen en de gevoelens van de bewoners verklaren.
- Protest tegen de bouw van een moskee in Seghwaert.
- Weet niet

Vraag92: Was het duidelijk voor u welke ruimte u had binnen het samenspraakproces?
 Meer antwoorden per respondent mogelijk
 Ingevuld door 130 van de 132 respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben ingevuld.

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
- ja, ik werd geïnformeerd en had verder geen invloed	45	32,4%	42	32,3%
- ja, ik kon meepraten	83	59,7%	65	50,0%
- ja, ik kon meebeslissen	12	8,6%	9	6,9%
- ja, anders, namelijk:	7	5,0%	13	10,0%
- nee, ik was niet op de hoogte van de ruimte die ik had binnen het samenspraakproces.	9	6,5%	14	10,8%
- totaal	156	112,2%	143	110,0%

Vraag 92: anders, namelijk:

- Collega had spreekrecht en dit ook gedaan.
 - Deze ruimte zelf moeten claimen eerste reactie van ambtenaar in kwestie was erg afhoudend.
 - Gemeente tot de orde roepen m.b.t. plannen Voorweg.
 - Het was duidelijk wat ieder moest doen.
 - Ik kon meepraten maar was er van overtuigd dat er niets met mijn opmerkingen (protest) gedaan werd en dat het project (Boerhavelaan) gewoon doorgedruwd werd.
 - Ik kon mijn ideeën doorgeven.
 - Input voor gemeente
 - Maar het was ook vals spel.
 - Mening geven.
 - Neen, men deed voorkomen dat de burger heel, heel erg belangrijk was (politiek).
 - Ogenschijnlijk kon je mee beslissen maar helaas doet de gemeente niet voldoende of geeft geld dubbel uit.
 - Werde aangegeven dat er inspraak was. Totdat er een discussiepunt was. Toen bleek dat gemeente er geen behoefte aan had terug te komen op hun voornemen. Omdat de vergunning toch ingetrokken zou worden. Gesprek was hard, geïrriteerd en werd afgekap.
-

Vraag 93: Op welke wijze bent u door de gemeente op de hoogte gehouden bij het samenspraakproces?

Meer antwoorden per respondent mogelijk

Ingevuld door 129 van de 132 respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
- via door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten	64	46,7%	62	48,1%
- via een door de gemeente ingesteld panel, forum of klankbordgroep	9	6,6%	13	10,1%
- via door de gemeente opgesteld nieuwsbrieven	41	29,9%	51	39,5%
- via door de gemeente op de gemeentelijke website, de Facebookpagina of het Twitteraccount verspreide berichten	3	2,2%	14	10,9%
- via e-mail	32	23,4%	24	18,6%
- via informatie van een raadslid op politieke partij	3	2,2%	4	3,1%
- anders, namelijk:	22	16,1%	11	8,5%
- ik ben niet door de gemeente op de hoogte gehouden	23	16,8%	15	11,6%
totaal	197	143,8%	194	150,4%

vraag 93: anders, namelijk

Ingevuld door 10 van de 11 respondenten die 'anders, namelijk:' hebben aangekruist.

- Bellen en brieven
 - Brief
 - Contact met verantwoordelijk ambtenaar
 - Doe eens wat aan die vinkjes, ze zijn nauwelijks aan te vinken, werkt langzaam of helemaal niet. Honderd keer klikken!!!!!!!!!!!!
 - Genomen besluiten werden toegelicht.
 - Na de georganiseerde bijeenkomst niks meer vernomen.
 - Uit de krant
 - Via een brief
 - Via informatie die de voorzitter (VVE) van de gemeente ontving
 - Wijkbeheerder groenvoorziening
-

Vraag 94: Hoe beoordeelt u de in de vorige vraag genoemde manieren waarop de gemeente inwoners op de hoogte houdt van het samenspraakproces?

	zeer goed		goed		neutraal		slecht		zeer slecht		geen mening		niet van toepassing		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Cijfers 2014																
- bijeenkomsten	8	7,2%	65	58,6%	27	24,3%	5	4,5%	3	2,7%	2	1,8%	1	0,9%	111	100,0%
- panel, forum of klankbordgroep	3	3,8%	22	27,8%	17	21,5%	3	3,8%	2	2,5%	9	11,4%	23	29,1%	79	100,0%
- nieuwsbrieven	6	6,2%	46	47,4%	20	20,6%	7	7,2%	2	2,1%	4	4,1%	12	12,4%	97	100,0%
- via de website, de Facebookpagina of het Twitteraccount van de gemeente	0	0,0%	4	4,9%	13	16,0%	3	3,7%	2	2,5%	23	28,4%	36	44,4%	81	100,0%
- informatie van een raadslid of politieke partij	1	1,3%	4	5,1%	13	16,5%	5	6,3%	5	6,3%	13	16,5%	38	48,1%	79	100,0%
Cijfers 2015																
- bijeenkomsten	6	4,9%	52	42,6%	33	27,0%	9	7,4%	8	6,6%	4	3,3%	10	8,2%	122	100,0%
- panel, forum of klankbordgroep	4	3,8%	16	15,1%	33	31,1%	5	4,7%	5	4,7%	10	9,4%	33	31,1%	106	100,0%
- nieuwsbrieven	3	2,6%	43	36,8%	42	35,9%	5	4,3%	6	5,1%	5	4,3%	13	11,1%	117	100,0%
- via de website, de Facebookpagina of het Twitteraccount van de gemeente	2	1,9%	12	11,1%	30	27,8%	6	5,6%	4	3,7%	24	22,2%	30	27,8%	108	100,0%
- informatie van een raadslid of politieke partij	0	0,0%	8	7,4%	24	22,2%	6	5,6%	9	8,3%	18	16,7%	43	39,8%	108	100,0%

Vraag 95: Bent u tevreden over de wijze waarop u door de gemeente benaderd en op de hoogte gehouden bent tijdens het samenspraakproces?

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
ja	78	56,5	68	52,3
nee	37	26,8	39	30,0
weet niet	23	16,7	23	17,7
totaal	138	100,0	130	100,0
niet ingevuld	4		2	
totaal	142		132	

Vraag 97: Ruimte voor een toelichting, naar bij vraag 95 gegeven antwoord.

Antwoord: ja

- Doch helaas klopt dat niet altijd en houdt de gemeente zich niet aan afspraken.
- En nee. De samenspraak had in een eerdere fase kunnen worden opgestart.
- Het is nog niet afgerond.
- Het proces is wel goed, de uitkomst niet, want er verdwijnen toch mooie bomen in mijn wijk.
- Inspraak bestaat bijna niet dus JA (deze keer).
- Ja, maar wel gevoel van terughoudendheid, en onduidelijk wie mijn aanspreekpunt was. Veel energie van mijn kant, en weinig zichtbare energie v.d. ambtenaren. + 20 mails over en weer gestuurd. Dit m.b.t. plaatsen drempels. Ze liggen er maar veel energie voor nodig. Ik snap dat veel bewoners afhaken. Dit is vrijwel altijd zo.
- Vragen zijn keurig beantwoord.
- Wel voor verbetering vatbaar.

Antwoord: nee

- Aanloop tot bewoners bijeenkomsten was verwarrend. Parkeerproblematiek ... natuursteen ...
- Brieven worden niet beantwoord. Schandalig!
- De door de bewoners aangegeven initiatieven en problemen lijkt niks mee te zijn gebeurt.
- De keuzes waren niet reëel. Argumenten soms ronduit slecht en als er uit de zaal goede opmerkingen kwamen, werd er niets mee gedaan of niet begrepen. Steeds nieuwe projectgroepen die geen inhoudelijke kennis hebben.
- De moeite die je neemt om handtekeningen te verzamelen, op hoorzittingen te komen tegen plannen van de gemeente worden aangehoord en de gemeente gaat haar eigen gang.
- Er werd niet echt geluisterd naar mijn collega, het plan stond alvast en er werd naar mijn mening niet veel op in gegaan, het was meer aanhoren en klaar volgende!!
- Er wordt weinig met de inbreng gedaan
- Follow up van gesprekken moeizaam.
- Gemeente doet niets, en laat niets van zich horen, ondanks toezeggingen.
- Geweest daarna stil!
- Had meer info gewild en vindt dat de gemeente weinig heeft gedaan met voorstellen en bezwaren van bewoners.
- Heb na de enquête niets meer gehoord.
- Het project loopt nu 2 jaar en tussen de 1e en 2e bijeenkomst zat een heel jaar zonder enige informatie terwijl dit wel was toegezegd.
- Ik heb het gevoel dat er al beslist is voordat je iets kan inbrengen.
- Ik krijg de indruk dat de beslissing al op voorhand door de gemeente is genomen! Als bewoner heb ik weinig in spraak en mijn stem word niet gehoord! Ik krijg het gevoel dat ik van de muur naar het kastje gestuurd werd. Het is teleurstellend, onbekwaam, en klantvriendelijk hoe Gemeente Zoetermeer mij heeft behandeld. Gemeente Zoetermeer is niet flexibel en toegankelijk naar de bewoners. Het beleid

van Gemeente, actie en imago(verlies) is betreurenswaardig.

- In samenspraak is vaak toch niet meer dan die binnenkamers al genomen zijn invloed daarop is nihil.
- Laat je als gemeente niet leiden door de inwoners die het hard roepen en dreigen. Je raakt miljoenen aan onderzoeken/ plannen/ praten/ herplannen kwijt. Er wonen veel mensen in de wijk waarvan de mening nu niet goed geuit wordt.
- Moeizaam proces, onwillige en bureaucratische ambtenaar.
- Na uitnodiging totaal geen terugkoppeling.
- Na zomer vakantie nog totaal geen berichten.
- Platanen Seghwaert. Ik als student in een "goedkoop jongeren flatje" mag blijkbaar geen inzeg hebben op (het behouden van) mijn mooie groene uitzicht en daardoor verkregen privacy (overburen kunnen niet meer gluren!)
- Volgens mij manipuleert de gemeente de uitkomsten en neemt ... niet serieus.

Antwoord : geen mening

- Is nog gaande, eigenlijk net gestart. Ik weet nog niet hoe het uitpakt.
 - Niet persoonlijk deelgenomen maar middels iemand v.d. VVE.
-

Vraag 97: Hoe beoordeelt u de bij het samenspraakproces betrokken medewerkers van de gemeente?

Ingevuld de respondenten die bij vraag 86 'ja' hebben geantwoord.

	zeer goed		goed		neutraal		slecht		zeer slecht		geen mening		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
2014														
deskundigheid	8	5,8%	61	44,5%	39	28,5%	8	5,8%	2	1,5%	19	13,9%	137	100,0%
betrokkenheid	7	5,1%	49	35,8%	52	38,0%	8	5,8%	4	2,9%	17	12,4%	137	100,0%
openheid	5	3,6%	42	30,7%	54	39,4%	13	9,5%	4	2,9%	19	13,9%	137	100,0%
duidelijkheid	5	3,6%	50	36,5%	45	32,8%	16	11,7%	4	2,9%	17	12,4%	137	100,0%
2015														
deskundigheid	4	3,2%	46	37,1%	45	36,3%	7	5,6%	6	4,8%	16	12,9%	124	100,0%
betrokkenheid	1	0,8%	44	35,5%	48	38,7%	7	5,6%	10	8,1%	14	11,3%	124	100,0%
openheid	1	0,8%	32	25,6%	54	43,2%	16	12,8%	9	7,2%	13	10,4%	125	100,0%
duidelijkheid	1	0,8%	44	35,5%	46	37,1%	14	11,3%	7	5,6%	12	9,7%	124	100,0%

<i>Vraag 98: Bent u tevreden met het resultaat van het samenspraakproces?</i>				
	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
ja	49	35,5	53	41,4
nee	42	30,4	46	35,9
weet niet	47	34,1	29	22,7
totaal	138	100,0	128	100,0
niet ingevuld	4		4	
totaal	142		132	

Vraag 99: Ruimte voor toelichting, naar bij vraag 98 gegeven antwoord.

Antwoord: ja

- Door druk vanuit politiek en commissie lijkt dit proces nu wel op de rit te komen.
- Drempels zijn gelegd, dus ja. Andere casus m.b.t. speelvoorziening is wel diffuus. Er komt mogelijk een buurtpoel om meer te denken, maar een ontwerp bureau is er al mee aan de slag. Wat is dan onze rol nog? Hoeveel daadwerkelijke invloed? Mis transparantie en betrokkenheid.
- Echt tot nu toe was hoe het vaak gaat richting besluitvorming is niet duidelijk.
- Ondanks dat ik niet meer op de hoogte ben geweest van de voortgang, was het een aangename verrassing toen de speelgelegenheid werd geplaatst.
- Parkeer voornemens zijn terecht hier doorgegaan.
- Via de VVE hoorde ik dat er nog ruimte is voor innovatie Balijhoeve.

Antwoord: nee

- De gemeente wil gewoon rooien om geen kosten meer te hebben, laat het groen tussen de tegels maar woekeren. Domme bezuiniging. Geldt ook voor bestrating.
- Doch helaas klopt dat niet altijd en houd de gemeente zich niet aan afspraken.
- Er zijn bestuurlijke fouten gemaakt en dat is funest voor dit proces. Er wordt niet geleerd van eerdere fouten!
- Er werd niet echt geluisterd naar mijn collega, het plan stond alvast en er werd naar mijn mening niet veel op in gegaan, het was meer aanhoren en klaar volgende!!
- Had meer info gewild en vind dat de gemeente weinig heeft gedaan met voorstellen en bezwaren van bewoners.
- Heb het gevoel dat mijn mening niet echt telt en besluiten worden genomen door andere krachten
- Helaas verwacht ik dat de inspraak een show van de gemeente is die voor een zeer groot gedeelte gewoon doordrukt wat ze toch al van plan was. Wellicht worden enkele goede ideeën van burgers meegenomen als perfectie.
- Ik krijg het gevoel dat ik van de muur naar het kastje gestuurd werd. Het is teleurstellend, onbekwaam, en klantvriendelijk hoe Gemeente Zoetermeer mij heb behandeld. Zeer ontevreden! Gemeente Zoetermeer is niet flexibel en toegankelijk naar de bewoners. Het beleid van Gemeente, actie en imago(verlies) is betreurenswaardig.
- In samenspraak is vaak toch niet meer dan die binnenkamers al genomen zijn invloed daarop is nihil.
- Inwoners worden niet serieus genomen. Plannen zijn al of aanpassing n.a.v. inbreng bewoners lijkt niet de bedoeling. Samenspraak lijkt alleen maar bedoeld om plannen er op een 'rustige' manier door te krijgen.
- Lees mijn eerdere kritieken. De ambtenaar is er voor de burger er de burger niet voor de ambtenaar. De ambtenaar moet eens leren respect op te brengen voor de burger en eens leren luisteren voordat er besluiten worden genomen. Kom uit die ivoren toren en doe het SAMEN.
- Niks gemerkt van resultaat.
- Nog geen resultaat.
- Parkeerprobleem: De gemeente wil de kool en de geit sparen. Er wordt uiteindelijk niets gedaan, hierdoor blijft het parkeerprobleem in stand. Bewoners willen geen parkeerplaatsen voor hun eigen deur maar zetten hun auto's wel voor de deur van een ander. De gemeente doet niets en durft geen parkeerplaatsen op de Natuursteenlaan te creëren.
- Stil.
- Zie eerder antwoord: ik kan nergens inbrengen dat ik de platanen wil houden en dat ik niet de enige in mijn flatje ben die er zo over denkt.

Antwoord: geen mening

- Eindoordeel moet nog volgen.
 - Het besluit ligt in feite al jaren vast. Inspraak voor de vorm en omdat het moet.
 - Het duurt allemaal heel erg lang!
 - Na de bijeenkomst nooit meer iets gehoord (plannen A gaat).
 - Nog niet afgerond
 - Resultaat is nog niet bekend.
-

Vraag 100: Bent u tevreden over de wijze waarop de gemeente het resultaat van het samenspraakproces heeft teruggekoppeld?

	2014		2015	
	aantal	%	aantal	%
ja	57	41,9	60	47,2
nee	40	29,4	44	34,6
weet niet	39	28,7	23	18,1
totaal	136	100,0	127	100,0
niet ingevuld	6		5	
totaal	142		132	

Vraag 101: Ruimte voor toelichting, naar in bij vraag 100 gegeven antwoord.

- Antwoord: ja
 - Alleen klopt niet alles met eerdere toezeggingen.
 - Geen terugkoppeling
 - Het proces wordt goed gespeeld.
 - Ik heb direct contact met een ambtenaar.
 - Via de VVE.
 - Voor verbetering vatbaar: blijven mitsen en maren....
-

Antwoord: nee

- Een samenvatting van de bijeenkomst duurde erg lang.
 - Er is niets teruggekoppeld.
 - Geen terugkoppeling gezien
 - Geen terugkoppeling, want de gemeente heeft haar beslissing al genomen.
 - Gemeente is besluiteloos, het probleem blijft.
 - Is geen terugkoppeling geweest.
 - Nog steeds geen oplossing v.d. parkeerproblemen.
 - Pas nu, in de eindfase begint de gemeente meer informatie te geven.
 - Sinds maart niets meer gehoord!
 - Stil
 - Veel te veel wordt alles via website geregeld. Is 'lekker makkelijk'.
 - Worden niet op de hoogte gehouden.
-

Antwoord: weet niet

- Er is geen terugkoppeling geweest.
 - Nog niet afgehandeld
 - Zie geen resultaten tot nu toe.
-

Vraag 102: welk rapportcijfer zou u het samenspraakproces in het algemeen geven?

	2014		2015		
	aantal	%	aantal	%	cumulatief %
lage waardering 1	2	1,4	9	7,0	7,0
2	2	1,4	4	3,1	10,1
3	7	5,0	5	3,9	14,0
4	4	2,9	6	4,7	18,6
5	16	11,5	23	17,8	36,4
6	29	20,9	27	20,9	57,4
7	41	29,5	33	25,6	82,9
8	25	18,0	15	11,6	94,6
9	2	1,4	1	,8	95,3
hoge waardering 10	1	,7	1	,8	96,1
geen oordeel	10	7,2	5	3,9	100,0
totaal	139	100,0	129	100,0	
Gemiddeld rapportcijfer:		6,3		5,8	
niet ingevuld	3		3		
totaal	142		132		

Vraag 106: Ruimte voor toelichting, gerangschikt naar rapportcijfer

Rapportcijfer 1:

Vanuit de kant van de gemeente is dit geen samenspraak, maar plannen er doorheen jassen.

Rapportcijfer 2:

Idee is leuk uitvoering moet echt beter. Maak het tastbaar stuur en nieuwsbrief met vorderingen. Moet nog steeds uitnodigingen krijgen van gemeente politie over het onderwerp veiligheid. De ambtenaar is er voor de burger er de burger niet voor de ambtenaar. De ambtenaar moet eens leren respect op te brengen voor de burger en eens leren luisteren voordat er besluiten worden genomen. Kom uit die ivoren toren en doe het SAMEN. Veel eerder ook tegenstanders uitnodigen en zorgen voor echt gedragen besluiten.

Rapportcijfer 3:

Weinig tot geen reacties. Lang wachten. Herhaaldelijk bellen. Lange stiltes.

Rapportcijfer 5:

Als men zich baseert op 'mogelijke' behoefte aan kantoorruimte over 10 jr, sta je als planoloog zo ver van de werkelijkheid, dat praten eigenlijk geen zin meer heeft ... in optima forma. In samenspraak is vaak toch niet meer dan die binnenkamers al genomen zijn invloed daarop is nihil. Samenspraak/ overleg is altijd welkom. Zeer traag, net welwillend maar niet doortastend.

Rapportcijfer 6:

Als bewoner krijg je toch geen goed beeld welke argumenten ertoe hebben geleid tot een besluit. De ambtenaren lijken het nog 'eng' te vinden om burgers te betrekken. Geen terugkoppeling. Het duurt allemaal zolang dat je soms kwijt bent voor het was gebeven. Het ware beter als de gemeente vooraf de bewoners van de wijk over de plannen had geïnformeerd. Moest het nu in de krant lezen. Jammer dat ik er nooit meer iets van gehoord heb. Doch helaas klopt dat niet altijd en houd de gemeente zich niet aan afspraken. Alleen klopt niet alles met eerdere toezeggingen.

Rapportcijfer 7:

Duurde erg lang allemaal, veel hoor er wederhoor, uiteindelijke conclusie; plan helemaal niet wetsgeeldig.

Nogmaals: tot nu toe.

Via VVE.

Vraag 107: Ruimte voor tips op het gebied van samenspraak

- Begin ik niet aan
- Beter informatie, lange stiltes.
- Beter tijdpad vastleggen en de besluiten/adviezen vasthouden.
- Betere faciliteiten in de samenspraakruimte, bv microfoon gebruikt zodat het goed te volgen is
- Betrokkenheid, transparantie, samenspraak in vroeg stadium. Één competent aanspreekpunt. Een verbinderaar, niet perse deskundige gebruik van een dossier/ zaaknummer.
- Coaching van ambtenaren
- Eerlijk zijn
- Geef bewoners meer ruimte om zelf te participeren in bijv. Onderhoud van groenvoorzieningen.
- Geef gehoor aan de vraag en kom niet met je eigen plannen. Hoor onze kant en begrijp het, zie het niet als een project. Wij zijn ook mensen die juist op de werkvloer werken en er dichterbij staan.
- Geen enkele relatie vanuit gemeente.
- Gemeente is besluiteloos, het probleem blijft. Probleem aanpakken!
- Ging om bouwplan; over plan zelf (hoogte en aantallen bijv.) Hebben omwonenden niets te vertellen gehad.
- Idee is leuk uitvoering moet echt beter. Maak het tastbaar stuur en nieuwsbrief met vorderingen. Het beleid ligt al vast.
- Ik hoop van harte dat de gemeente meer naar haar bewoners wil luisteren.
- In eerdere fase de bewoners betrekken. Wettelijke en bestuurlijke verplichtingen goed in acht nemen. Niet vanuit gaan dat het wel goed komt, maar oplossen!
- Laat je als gemeente niet leiden door de inwoners die het hard roepen en dreigen. je raakt miljoenen aan onderzoeken/ plannen/ praten/ herplannen kwijt. Er wonen veel mensen in de wijk waarvan de mening nu niet goed geuit wordt. Bel voor dure onderzoeken en luisteren naar mensen die hard roepen, bijv. Eens aan bij bewoners begin v.d. Avond (bewoners die bijv. Werken en minder tijd hebben).
- Je kan je eigen inbreng geven maar vervolgens wordt er niks mee gedaan.
- Maak duidelijke afspraken, met deadlines, en maak die waar.
- Neem niet enkel enquêtes af, maar neem ook persoonlijk contact op bij eventueel gemaakte opmerkingen. Stuur desnoods één van de vele ambtenaren even langs.
- Moet nog steeds uitnodigingen krijgen van gemeente politie over het onderwerp veiligheid. De ambtenaar is er voor de burger er de burger niet voor de ambtenaar. De ambtenaar moet eens leren respect op te brengen voor de burger en eens leren luisteren voordat er besluiten worden genomen. Kom uit die ivoren toren en doe het SAMEN.
- Plan voor Bouw Moskee bij Roggeakker kwam uit de lucht vallen. Eveneens het kappen van de Platanen (als ik het goed heb). Oftewel: Directe bewoners bij het relevante gebied eerder informeren.
- Samenspraak wel goed.
- Serieuzer nemen van de problemen van de bewoners.
- Veel eerder ook tegenstanders uitnodigen en zorgen voor echt gedragen besluiten. Tevoren informeren van betrokkenen over beleidsplannen die hen raken of kunnen raken.
- Veel meer invloed bewoners en ideeën bewoners wegen en daarna pas plan opstellen.
- Verkennen en oriënteren, visie vormgeven is de "makkelijk" fase van samenspraak er is veel aandacht voor geweest uitwerken van plannen & besluitvorming is de gemeente niet stek in om te delen met de inwoners.
- Voortgangsprocedures.
- Waarmaken en op tijd beginnen met samenspraak levert veel financiële besparing op.
- Wanneer er een enquête is gestuurd over een bepaald project, dan ook die personen via een nieuwsbrief op de hoogte houden van de voortgang.
- Wees duidelijk vanaf het begin over redenen/ achtergronden, en voornemens. Betrek altijd alle belanghebbenden er vanaf het begin bij.
- Wellicht weten de bewoners wel veel beter wat ze willen dan een groepje buiten de werkelijkheid

- staande (hoofd) ambtenaar. Grotere en vroegere bewoners participatie.
- Zorg eerst voor vakkundige projectgroepen en ga uit van de mensen en niet van de gemeentelijke ideeën die doorgedraamd worden tenzij de oppositie te groot is.

Vraag 105. Kunt u de belangrijkste reden geven waarom u in de afgelopen twaalf maanden niet aan samenspraak heeft deelgenomen? Ingevuld door 957 van de 1003 respondenten die bij vraag 86 'nee' hebben geantwoord (in de afgelopen 12 niet aan samenspraak deelgenomen).

	aantal	%
er was geen onderwerp dat op mij of mijn woonomgeving betrekking had	253	26,4
ik had daar zelf geen belang bij	108	11,3
ik had daar geen interesse voor	121	12,6
ik had het te druk / ik had andere prioriteiten	260	27,2
het beleid ligt volgens mij toch al vast	122	12,7
andere reden, namelijk:	93	9,7
totaal	957	100,0

- Anders, namelijk:
 - Als burger niet gehoord voelt.
 - Ben 83 jaar.
 - Ben bejaard en ga niet uit 's avonds.
 - Ben net verhuisd en er is nog geen aanleiding geweest om iets op de agenda te zetten.
 - Ben slechthorend en fors op leeftijd (83).
 - Ben te vaak in het buitenland
 - Bij bellen werd van te voren al duidelijk dat bepaalde dingen niet konden/ mogelijk zijn zoals vernieuwing speeltuin en beter bijhouden van groenvoorziening.
 - Daar ben ik te oud voor.
 - Dat de gemeente soms werkzaamheden uitvoert, o.a. Reclamezuil tussen Balijsbos-A12, zonder de bewoners in directe omgeving te informeren dan wel van inspraak te voorzien!
 - De datums veranderden telkens en werden heel laat doorgegeven. Niet te doen met kinderen.
 - De enige samenspraak in de afgelopen 12 maanden was er een die al maanden aan de gang was voordat ik hier kwam wonen, en al bijna was afgerond. Had dus weinig zin.
 - De keren dat er een samenspraak was, was ik verhinderd, hetzij met vakantie of andere afspraken.
 - De wijkvereniging houdt regelmatig contact.
 - Door zeer drukke en verdrietige privé "besognes" niet in staat om iets te doen.
 - Door ziekte.
 - Er is mij niets gevraagd.
 - Er waren in mijn ogen geen belangrijke punten waar ik mijn mening over wilde geven.
 - Fenomeen niet bekend
 - Geen auto.
 - Geen idee hoe je hier aan deel kan nemen (uitnodiging).
 - Geen informatie gekregen vanuit de gemeente.
 - Geen onderwerpen gezien.
 - Gemeente gaf niet aan dat een samenspraak was plan was al goed gekeurd en doorgevoerd (Kentalis)!
 - Gezien mijn leeftijd 89 jaar sukkel ik met mijn gezondheid.
 - Gezondheid liet het niet toe.
 - Ging over bomen.
 - Heb geprobeerd wijziging bushalte Elzenhout te regelen. Werd echter niet uitgenodigd voor overleg (woon zelf op Fumahout).
 - Heb interesse voor verandering woningbouw Palenstein of de groene loper, geen uitnodiging gekregen.
 - Heb nooit invitaties ontvangen om ergens aan deel te nemen.
 - Het besluit is al genomen maar voor de vorm kunnen inwoners "inspraak" hebben.
 - Het boeit mij niets.
 - Hoge leeftijd.
 - Ik ben net verhuisd naar Rokkeveen van flat naar een gezinswoning.
 - Ik ben te oud 85 jaar.

- Ik droeg er geen kennis van: het rioolgemaal Meerzicht was in mijn herinnering de laatste inspraak waar aan ik deelnam.
- Ik ga 's avonds niet alleen over straat.
- Ik geef veel concerten.
- Ik had daar zowel geen interesse voor, maar ik had ook niet echt het idee dat het tot nut zou kunnen zijn voor mij.
- Ik had geen idee dat er in onze wijk die mogelijkheid bestond.
- Ik had geen problemen met het voorstel jongeren in de wijk.
- Ik heb een nee/nee sticker, dus ik weet gewoon onvoldoende wat er speelt.
- Ik heb geen idee dat dat bestaat.
- Ik heb geen idee over welke samenspraakprocessen er zijn.
- Ik houd niet van naar samenspraken gaan.
- Ik neem persoonlijk contact op met een gemeentelijk ambtenaar als dat nodig is b.v. Na melding door mij.
- Ik was me niet bewust van de mogelijkheid
- Ik was niet op de hoogte
- Ik was op vakantie
- Ik weet niet of dat geweest is
- Ik werk bij de gemeente en heb daar 's avonds geen behoefte aan
- Ik werk in moeilijke tijdstipen, Super vroeg, laat avonden en nacht diensten. Dus ik heb geen tijd voor geen activiteit voor mij het is moeiend en tijd verlies, want ik ben alleenstaande en heb verantwoordelijkheid met huis dieren etc.
- Ik wist er niet van.
- Ik wist niet dat dit kan.
- Ik wist niet dat dit mogelijk was.
- Ik wist niet dat het er was, en heb me er niet in verdiept.
- Ik woon hier pas sinds juni 2014 en wist niet dat het mogelijk was.
- Ik woon sinds kort in Zoetermeer: nog niet de mogelijkheid gehad om deel te nemen.
- Ik zou niet weten waar ik dat kan vinden.
- Jullie luisteren naar niemand, goede stad word een klote stad.
- Leeftijd 85 jaar.
- Leeftijd en mobiliteit.
- Leeftijd.
- Lees met belangstelling.
- Meestal door mijn wisselende diensten en 100% dienstverband al teveel uit huis
- Meestal hoor ik dit soort informatie te laat
- Mijn agenda de van mijn partner is druk, we hebben ook een druk gezinsleven, sporten veel. Moet het ruim van te voren weten, vaak is de uitnodiging te laat. Overdag gaat het al helemaal niet lukken. Mogelijkheid om via sociale media betrokken te zijn bestaan bij mijn weten niet, zou zeer welkom zijn.
- Mijn ervaring is dat er geen opvolging aan gegeven wordt.
- Mijn leeftijd 84 jaar.
- Mijn reden van niet deelnemen heeft te maken met mijn lichamelijke gesteldheid.
- Mijn vrouw verzorgen.
- Moeilijk te doen onvoldoende aankondiging of te vroeger aankondiging.
- Niet op de hoogte van samenspraak.
- Niet op de hoogte waaraan je kunt deelnemen.
- Niet op de hoogte.
- Niet uitgenodigd.
- Niet van bewust geweest dat er mogelijk iets was.
- Niet van bewust.
- Niet zo goed georganiseerd, te saai, herstelwerk omdat de burgers niet van te voren gehoord zijn, te veel invloed van mensen die overal over meepraten.....
- Niks over gehoord wanneer het was of waar.
- Nooit alleen uit zijn.
- Nooit gevraagd
- Omdat ik te oud ben.
- Onbekend.
- Onbekendheid. Ik las in de krant een v.b. van de Mandelabrug. Wordt er ook gekeken naar het gebruik

van de brug. Veel mensen durven niet met de fiets op de roltrap (ouderen, kinderen, etc). Wordt daar aandacht aan geschonken. De lift is namelijk een vervelende oplossing.

- Onbetrouwbare politiek.
 - Samenspraak is volgens mee wat anders dan achteraf gepraat zonder inspraak (groene looper)
 - Slecht ter been. Te oud.
 - Te vaak ziek.
 - Teleurgesteld in eerdere samenspraak
 - Verblijf in buitenland
 - Verhuizing.
 - Volgens mij was er de laatste 12 maanden geen samenspraak.
 - Waar hebben we een volksvertegenwoordiging voor, laat die spreekuren houden, doen ze ook. Bovendien, een mening van één persoon hoort eigenlijk geen gewicht in de schaal te leggen, dan moet je je toch aansluiten bij groeperingen, die zitten allemaal in de gemeenteraad.
 - Was a) niets bijzonders en b) melding van gemeente was aankondiging "bomenkap" overigens keurige aankondiging.
 - Was er niet van op de hoogte.
 - Was veel buiten de stad
 - We worden nooit op de hoogte gebracht van samenspraak bijeenkomsten.
 - Wethouders/raad drukken toch hun eigen standpunten door
 - Wil toch verhuizen uit Zoetermeer.
 - Wist het niet.
 - Wist niet dat dit mogelijk was.
 - Wist niet dat er wat was.
 - Wist niet dat het bestond
 - Woon pas in Zoetermeer.
 - Ze willen niet met mij praten.
 - Ziekelijk, dus heel veel met mijn gezondheid bezig
 - Ziekte en operaties.
 - Ziekte huisgenoten
 - Ziekte.
 - Zijn pas verhuisd, vele dingen nog niet of niet bekend
 - Zijn veel weg (reizen/boot).
 - Zit meestal aan de andere zijde van de tafel.
-